

Тайынша Таңы

Тайынша аудандық қоғамдық-саяси газеті
2006 жылдың 3 ақпанынан шыға бастады

№ 52 (847) 24 желтоқсан 2021 жыл

facebook.com/tainsha.tany

tayynshatany.wixsite.com/website

tainsha_tan@list.ru

ДЕНСАУЛЫҚ - ЗОР БАЙЛЫҚ

Нитраттар – көптеген агрохимикаттардың құрамына кіретін азот қышқылының тұздары. **Агрохимикаттар** – бұл өсімдіктерді тамақтандыруға, жануарларды тамақтандыруға арналған табиғи немесе химиялық қосылыстар. Пестицидтерден айырмашылығы (олар да ауыл шаруашылығында кеңінен қолданылады) агрохимикаттардың өздері *улы заттар емес*, алайда өндіріс технологиясына байланысты құрамында әртүрлі белсенді заттар болуы мүмкін, олардың артық мөлшері дұрыс пайдаланылмаса жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін. Нитраттар және құрамында азот бар басқа да заттар (нитриттер, нитрозаминдер) әртүрлі азотты және органикалық тыңайтқыштарды пайдалану қағидалары сақталмаған кезде, сондай-ақ суару алқаптарында ауыл шаруашылығы өнімдерін өсіру кезінде (топырақтың өзін-өзі тазартудың табиғи биологиялық процестері арқылы сарқынды суларды тазартуға бейімделген жер учаскелері) ауыл шаруашылығы өнімдерінде жиналуы мүмкін. **Өнімдерде нитраттардың шамадан тыс жинақталуы олардың тағамдық құндылығын едәуір төмендетеді:** дәрумендер, көмірсулар, амин қышқылдарының мөлшері азаяды, минералды құрамы өзгереді. Нитраттардың негізгі көздері – көкөністер, қауындар, картоп, жемістер мен жидектер. Олардың ең көп мөлшері жапырақты көк, қызылша және ерте ақ қырыққабатта (жазғы сұрып) байқалады. Нитраттардың едәуір мөлшері шұжықтармен бірге ағзаға енеді.

Адам үшін нитраттардың рұқсат етілген тәуліктік дозасы 300-325 мг құрайды, оның ішінде 210 мг тамақ өнімдеріне, ал қалғаны ауыз суға бөлінеді. Нитраттардың құрамы жаңа піскен көкөністерде, көк және жемістерде техникалық регламенттермен реттеледі (мысалы, ЕАЭО ТР 021/2011). Сонымен қатар, қорғалған топырақта өсірілген көкөністер мен өнімдердің ерте сорттары үшін нитраттардың рұқсат етілген деңгейі шамамен екі есе артады.

Тамақ өнімдерінде нитраттар санын қалай төмендетуге болады?

Өсімдік тектес барлық өнімдер, ондағы нитраттардың мөлшері және тағамды пайдалану мүмкіндігі тұрғысынан үш топқа бөлінуі мүмкін:

Нитраттардың қалдық мөлшерін азайту үшін келесі әдістер кеңінен қолданылады:

Картопты, қырыққабатты, сәбізді, асхана қызылшасын 4 ай бойы тиісті жағдайда сақтаса нитраттың құрамы 10-30% дейін төмендетеді. Алайда, мұндай өнімдерді ұзақ уақыт сақтау шарттары бұзылған жағдайда, денсаулыққа қауіпті нитриттер мен нитрозаминдер жиналады, олар қарқынды шірікпен бірге жүреді. Өнімдердегі нитрат концентрациясының едәуір төмендеуіне (10-нан 80% - ға дейін) оны тазарту, жібіту, термиялық өңдеу, консервілеу, ашыту сияқты аспаздық және өнеркәсіптік өңдеудің әртүрлі әдістері ықпал етеді. Түпкілікті өнімдегі нитраттарды төмендетуге оларды жою (суға жібіту немесе қайнату кезінде), жылумен өңдеу кезіндегі бұзылу немесе дәйекті трансформация (ашыту кезінде) есебінен қол жеткізіледі.

Тұтынудың екінші тобына жататын нитрат мөлшері бойынша көкөністер мен картопты жеуге рұқсат етіледі:

- қоғамдық тамақтану кәсіпорындарында көпкомпонентті жеңіл тамақтар, күрделі гарнирлер және екінші тағамдар дайындауға арналған;

- күрделі құрамды консервілерді (жеңіл тағамдар қоспалары, сорпаларға май құю, көкөніс-жеміс шырындары), консервіленген жартылай фабрикаттарды, маринадтарды өндіру үшін шикізат ретінде;

- тұздау мен ашытудың барлық түрлері үшін.

Үйде көкөністер мен жемістер өсірумен айналысатын адамдар білуі керек:

- Аммоний сульфаты сияқты нитраттардың аз жиналуына ықпал ететін азотты минералды тыңайтқыштарды қолдануға тырысыңыз. Керісінше, карбамид сияқты жоғары концентрацияланған азот тыңайтқыштарын өте аз қолданыңыз.

- Ауыспалы егісті дұрыс жүргізіңіз. Егер, мысалы, сіз қияр өсіре бастасаңыз - сәбізден немесе шалғамнан кейін қырыққабаттан кейін, сіз нитраттардың қолайсыз мөлшерін аласыз.

- Минералды тыңайтқыштарды көкөніс бақшасынан, резервуардан, құдықтан алыс, құрғақ және қорғалған жерде сақтаңыз. Абайсызда тиеу және түсіру, әсіресе желді немесе жаңбырлы ауа-райында, топыраққа, мәдени өсімдіктердің жапырақтарына шаң түріндегі азот қосылыстарының түсуіне әкелуі мүмкін.

- Нитраттардың шамадан тыс жиналуына жарықтың аздығы, отырғызу тығыздығы ықпал етеді. Сондықтан ағаш тәждерінің астындағы көкөніс төсектерін бұзбаңыз. Бұлтты ауа-райында көкөністердің азотты тыңайтқышын азайтыңыз. Жылыжайдың әйнегін шаң мен кірден уақытында тазалаңыз.

- Ерте (жылыжай) көкөністерді тұтынудан аулақ болыңыз, егінді піспеген күйде алмаңыз.

- Картоптан, қиярдан, әсіресе бұрынғылардан, қабығын алып тастауды ұмытпаңыз (ондағы нитраттар целлюлозаға қарағанда 5 есе көп).

- Жасылдарды ағынды суға мұқият шайыңыз. Қырыққабаттан жоғарғы жапырақтарды, әсіресе сабақты алып тастаңыз - нитраттардың нақты "қоймасы".

- Егіннің бір бөлігін сақтау үшін жертелде (көкөніс қоймасында) тұрақты желдетуді және температураны төмен (+10...+12°C) ұстаңыз (сақтау кезінде картоп түінктері мен көкөністердегі нитраттар мөлшері 10-30% төмендейді).

Көкөністерді пісіру кезінде нитраттардың шамамен 30-40% - ы суға түсетінін ұмытпаңыз, яғни алғашқы сорпаны тағамға қолдануға болмайды.

Анар ШАРИПОВА,

Тайынша аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы басшысының м.а.

ПАРЛАМЕНТ МӘЖІЛІСІНІҢ ДЕПУТАТТАРЫ ТАЙЫНША АУДАНЫНДА

2021 жылдың 20 желтоқсанында «Nur Otan» партиясының Тайынша аудандық филиалында Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттары, халық қалаулылары В. А. Ким және Л. П. Павловецпен кездесу өтті.

Кездесуге Тайынша ауданы әкімінің орынбасары Г.К. Батенова, аудандық мәслихат хатшысы С. М. Бекшенев, «Nur Otan» партиясы аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары М. Ж. Хамзин, «СҚО әкімдігінің ішкі саясат басқармасы» КММ басшысы К. К. Оспанов, Қоғамдық кеңес төрағасы К. К. Шәріпов, Тайынша ауданаралық емханасының бас дәрігері А. П. Рафальский, еріктілер тобы, жастар және партия белсенділері қатысты. Кездесу барысында халық қалаулылары

қоғамдағы күрмеуі шешілмей жүрген мәселелерге тоқталып, ой бөлісті. Жиынға қатынасқан жастар өздерін толғандырып жүрген ой-пікірлерімен бөлісті. Аудандық Ардагерлер кеңесінің төрайымы Н.В. Попова қоғамдағы жастардың орны, оладың қоғаммен, ардагер қариялармен тығыз байланыста екенін мақтанышпен айтты. Осы бағытта аудан көлемінде атқарылған жұмыстарға, әртүрлі іс-шараларға тоқталып өтті. Қ.К. Шәріпов қоғамдық кеңес төрағасы ретінде ауданда атқарылған жұмыстармен қатар, жеткен жетістіктерге тоқталды. Сонымен қатар, Парламент Мәжілісінің депутаттары қаладағы №5 қазақ орта мектебінде де болып, ұстаздармен, мектеп бітіретін биылғы түлектермен пікір алмасты.

Гүл ЖАМАШҚЫЗЫ, Тайынша таңы

ТАЙЫНШАЛЫҚТАР ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ 30 ЖЫЛДЫҚ БЕЛЕСІН ЛАЙЫҚТЫ АТАП ӨТТІ

Өткен аптада Тайынша Агробизнес колледжінде ҚР Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған мерекелік іс-шара өтті.

Қазақ елінің егемендікке жету жолындағы аудан тарихынан сыр шертетін қойылыммен шымылдығын түрген шарада алдымен Қазақстан Республикасының Әнұраны орындалды. Мұнан соң аудан әкімі Р.Ә. Аңбаев көпшілікті Ел тәуелсіздігінің 30 жылдығымен құттықтады.

Мерекелік құттықтаудан кейін ауданымызда жемісті еңбек еткен түрлі сала ардагерлері мен қызметкерлерге «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне 30 жыл» мерекелік төсбелгісі табысталды. Одан соң жылдағы дәстүрге сәйкес, мемлекеттік қызмет жолындағы елеулі еңбектері үшін түрлі сала үздіктері облыс және аудан әкімінің «Алғыс хатын» иеленіп, марапат тұғырынан көрінді.

Ел Тәуелсіздігі ұлықталған айтулы шарада облыстан арнайы келген өнерпаздар ән-жырдан шашу шашып, көрермен қауымды қуанышқа бөледі. Рухани қазынамызды биік деңгейге көтерген салтанатты шарадан көрермен қауым ерекше көңіл-күймен тарады.

«Тайынша таңы» газетінің өз ақпараты.

Тайынша қаласының тұрғындары Алпысовтар отбасында дүниеге үшем келді. Үш батыр мен ата-анасы, туғандарын құттықтаймыз! Перзентханадан шыққан бөбектерді, ата-анасын аудан әкімшілігі қарсы алып, сый-сыяпаттар жасады.

ӘСКЕРІ МЫҚТЫ, САРБАЗДАРЫ КҮШТІ ЕЛ – ҚУАТТЫ ЕЛ БОЛЫП САНАЛАДЫ

Тәуелсіз Қазақстанда әскери қызмет азаматтардың өз елінің, отанының алдындағы қасиетті парызы саналады. 1995 ж. қабылданған "Жалпыға бірдей әскери міндеттілік" туралы заңды негізге ала отырып, Қазақстанның барлық ер азаматтары нәсілі мен ұлтына, діни сеніміне, біліміне, әлеуметтік және мүлкілік жағдайына қарамастан, қарулы күштер қатарында міндетті әскери қызметті атқаруға тиісті. Міндетті әскери қызметке 18 жасқа толған азаматтар шақырылады. Шақыру жұмысы жылына екі рет, мамыр-маусымда және қазан-желтоқсанда жүргізіледі. Әскери қызметшілерді запасқа босату жұмысы да нақ осы мерзімде жылына екі рет өткізіледі. Қарулы Күштердің бөлімшелері мен мекемелерінде әскери қызмет атқаратын адамдардың міндеттеріне әскери міндеттерді орындау жатады. Бұл қызмет тек мамандық қана емес, сонымен қатар бұл мамандық қоғам және тұтас мемлекет әскери қызметшілерге әлеуметтік жауапкершілікті жүктейді. Әскери мамандықта физикалық дайындығы нашар және ерік-жігері әлсіз адамдар үшін орын жоқ. Өйткені, әскерилердің басты міндеті - аумақты, сондай-ақ адами және материалдық ресурстарды қорғау және сақтау. Әскери қызметтегі адамдар қажетті әскери әрекеттерге, операцияларға және шараларға қатысты барлық бұйрықтарды сөзсіз түрде орындауға міндетті. Міне осындай мамандықты өздеріне серік еткен азаматтар Тайынша аудандық Қорғаныс істері жөніндегі бөлімінде қызмет атқарады. 2019 жылдан бастап бөлімге подполковник Мұхамбетов Әділ Ермұқанұлы басшылық етіп келеді. Осы қызметке орналасқаннан бері ол - аудан көлеміндегі барлық білім ошақтарымен тығыз байланыста. Әрқашан жастармен ортақ тіл табысып, ата-аналардың да алғысына бөленген жан. Жұмыс орнында да барлық жағдай жасалған. Қазіргі, бейбіт аспанымызды бұлт шалмаған тыныш заманда бұл қызметтің міндеті – азаматтарды әскер қатарына шақырып, Отан қорғаушыларды сапқа тұрғызу. Жаңа әскерге қабылданған жасөспірімдер арасында республикалық Ұланды жасақтау үшін басым тәртіпте дене даярлығы жақсы, ортадан төмен емес білімі бар әскерге шақырылушылар болып, алғашқы кезекте іріктеледі. Яғни, бұл жерде оқу бөлімдеріне іріктеу кезінде, сондай-ақ, олардың әскерге шақыруға дейін алған мамандықтары ескеріледі. Біздің мемлекетіміздің қорғаныс қабілеттілігі, жоғарыда айтқанымыздай, Қарулы Күштерді жеке құраммен жасақтау сапасына, олардың даярлығына тікелей байланысты. Басты мақсат – әскери оқытылған резерв құру. Азаматтарды мерзімді әскери қызметке шақыру мұның бір бөлігі ғана. Сонымен қатар, білікті басшы Ә. Е. Мұхамбетов мырза бұрынғы жылдарда осы мекемеде қызмет атқарған азаматтарды да ұмытпайды, үнемі хабарласып, тығыз байланыста болады. Олар: Тайынша аудандық қорғаныс істері жөніндегі бөлімінде әртүрлі жылдары қызмет атқарған білікті басшылар. Мәселен, еліміз тәуелсіздік алған жылдары бөлім бастығы, аудандық әскери комиссар болып майор Беленков Михаил Владимирович тағайындалды. Кейін 1994 жылы әскери комиссар болып Гусев Михаил Григорьевич келді. 2008 жылы

Қорғаныс істері жөніндегі бөлімнің бастығы, майор Мұсақұлов Ермұхаммед Оразбекұлы, 2013 жылы бөлім бастығы, капитан Талғат Тұрабай Тайынша аудандық қорғаныс істері жөніндегі бөліміне жетекшілік етті. Есімдері жоғарыда аталған тұлғалардың барлығы дерлік аудандық қорғаныс істері жөніндегі бөлімінің жұмысына зор еңбек үлесін қосты.

Әскері мықты, сарбаздары күшті болған ел – қуатты ел болып саналады. Тәуелсіздіктің 30 жылын артқа тастаған еліміздің қорғаныс саласы осы жылдар ішінде небір белестен өтіп, биік қамалдарды алды. Бұғанасын бекітіп, қанатын қатайтты. Бұл бағытта Тайынша аудандық қорғаныс істері жөніндегі бөлім өзіндік еңбек үлесін қосып келе жатыр. Қарулы Күштердің бөлімшелері мен мекемелерінде әскери қызмет атқаратын адамдардың міндеттеріне әскери міндеттерді орындау жатады. Бұл қызмет тек мамандық қана емес, сонымен қатар, қоғам және тұтас мемлекет әскери қызметшілерге әлеуметтік жауапкершілікті жүктейді. Міне, бұл әскери мамандықты таңдаған жандардың күнделікті жұмысының бір белесі ғана. Осы бағытта Тайынша аудандық Қорғаныс істері жөніндегі бөлімнің бастығы Ә.Е. Мұхамбетов мырзадан осы мамандық туралы ой-пікірін сұрап едік, сондағы берілген жауап:

- Бала кезінде әр бала өз отбасының және достарының қорғаушысы болуды армандайды десек, есейген шақта туған жердің шекарасын күзету елін сүйген жас жеткіншектің абыройлы міндетіне ұласары сөзсіз. Алайда, мамандық таңдау туралы шешім қабылдағанда әскери қызметтің қиындықтары туралы есте ұстаған жөн. Қазақстан армиясы әлемдегі ең батыл және тиімді қарулы құрамалардың бірі болып саналады. Қарулы Күштердің көптесен бөлімшелерінде дайындық деңгейі мен төтенше жағдайларда аяқталған күрделі тапсырмалардың көлемі жағынан бірдей болмайды. Қатал тәртіп-мықты мінезді қалыптастырады. Егер сіз өз өміріңізді әскери қызметке арнағыңыз келсе, ерте жастан ұқыптылық пен тәртіпті, үлкендерге құрметпен қарауды дамыту қажет. Біреулерге Отанды қорғауға тура келеді. Мұны өз Отанының ұлынан артық ешкім жасай алмайды. Сондықтан мен сарбаздық мамандықты таңдадым. Қазіргі армияға икемді ақыл-ойы бар және жоғары технологиялық жүйелерді терең түсінетін білімді жастар қажет. Өткен ұрпақтардың дәстүрлерін ескере отырып, қазіргі заманғы жауынгерлер әлемде теңдесі жоқ қарудың жаңа түрлерін игеруде. Өмірде ең үлкен құрмет – әскери қызмет деп білемін!

Міне, әр мамандықтың өзіне тән қиындығы мен қызығы бар. Әскери өмір жолын өзіне өмірлік серік еткен жандар, бүгінгі бейбіт заманның батырлары, олардың батылдығы мен қайсар мінездері кімге де болса қызығушылық тудырып, осы мамандыққа деген сүйіспеншілігін арттырады сөзсіз. Тәуелсіз елдің, бейбіт заманның әскери қызметкерлері мен қатардағы жас жауынгерлер, егеменді еліміздің игілігі жолындағы еңбектеріңізге береке-бірлік, амандық тілеймін. Тарихы терең еліміздің Туы асқақтап, келешегі көркейе берсін!

ҚҰРМЕТТІ ТАЙЫНШАЛЫҚТАР!

Сіздерді Тәуелсіздіктің 30 жылдық мерекесімен шын жүректен құттықтаймын! Барлық уақытта халық Отан қорғаушыларды, батыл және батыр жауынгерлерді мақтан етті. Отанды қорғау – барлық уақытта қасиетті ұғым. Біздің ата-бабаларымыз ғасырлар бойы армандаған ел тәуелсіздігін алғаннан кейін, ол ерекше мәнге ие болды. Бүгінде Қазақстанды шекаралары белгіленген дербес, тәуелсіз мемлекет ретінде қорғау – әрқайсымыздың парызымыз.

Тәуелсіздіктің 30 жылы ішінде еліміздің Қарулы Күштері өзінің қалыптасуын аяқтады. Бүгінде біздің армиямыз жауынгерлік даярлықтың жоғары деңгейімен, сапалы жұмылдыру резервімен, ұлттық әскери оқу орындарының желісімен және қажетті материалдық-техникалық қамтамасыз етілуімен ерекшеленеді. Әскер қатарындағы қызмет әрбір қазақстандықтың құрметті міндетіне, аға ұрпақтың батырлық және жауынгерлік дәстүрлеріне негізделген патриотизмнің адамгершілік мектебіне айналды.

Құрметті әскери қызметшілер, ардагерлер және осы күндері әскер қатарында азаматтық борышын өтеп жүрген сарбаздар! Осы ерлік пен табандылықтың тамаша мерекесінде Сіздерге зор денсаулық, рух сергектігін, бақыт пен бейбітшілік, жоғары жетістіктер мен Отанға деген сүйіспеншілік тілеймін!

Әділ МҰХАМБЕТОВ,
Тайынша аудандық Қорғаныс істері жөніндегі бөлімінің бастығы, подполковник.

ТӘУЕЛСІЗ ЕЛДІҢ ЕРКІН ОЙЛЫ ЖАСТАРЫ

Тәуелсіздік алғаннан бері тарихымыз зерттеліп, әділ бағасына ие болды. «Еркін елде өскен ұрпақтың өресі әрдайым биік болуы тиіс. Жастары жалын жүректі, намысты, биік рухты болса, ол елдің еңсесі де биік болады. Өршіл, намысшыл болып, халқына, өз ұлтына адал қызмет етуге ұмтылады», - деген Тұңғыш Президенттің сөзі әрбір қазақстандыққа ерекше бір күш-қайрат, серпіліс беріп, жігерлендіре түсері сөзсіз! Осындай сәттерде Желтоқсан оқиғасында алаңға шыққан жастарды көз алдымызға елестету қиын емес. Олар да жас болатын, намысшыл, жалын жүректі, өршіл болатын.

Ал, бүгінгі таңда сол 1986 жылдың рухында тәрбиелеу үшін жастардың бойына патриоттық сезім ұялатып, ұрпақтар жалғастығын нығайту көзделген. Бүгінгі ашық аспан, тыныш өмір, молшылық біздің жастарды еркелетіп өсіріп келеді, сондықтан да болар кейбір жастарымыз Отан алдындағы жауапкершілікті сезіне бермейтін де жастарымыз жоқ емес. Керісінше, қазір елімізде Отанын сүйетін, тілін айбыным деп білетін, еліне елеулі, халқына қажет болу жолында жүрген намысшыл азаматтарымызда бар!

Сондай өз күш-жігеріне сеніп, елім үшін адал қызмет етуге әзірмін, -дейтін өршіл жастарымыздың қатарында Тайынша қаласының №5 қазақ орта мектебінің түлегі, Тәуелсіздіктің құрдасы – Ерсайын Ахмет. Ол әсем қала Алматыдағы Құрлық әскерлерінің әскери институтында жоғарғы білім алған. Бүгінде 13 жылдық еңбек өтілі бар майор Ерсайын Серікұлы Нұр-Сұлтан қаласындағы Ақмола өңірлік гарнизоны әскери полиция басқармасының аға офицері – 1-ші ұтқырлар бөлімшесінің бастығы, майор. Отбасында 3 бала өсіп келеді. Ал, жары Самал Бақытқызы болса, ағылшын тілі пәнінің мұғалімі. Ол 2013-2014 жылдар аралығында Қытай Республикасының Шицзячжуандық жаяу әскерлер академиясын оқып бітірді. Ал, 2021 жылы 29 тамыз бен 4 қыркүйек аралығында Сербия Республикасында армия ойындары аясында өткен «Тәртіп сақшысы» конкурсына қатысып жүлдемен оралып, 3 орынды иеленген. Ерсайын Серікұлының алдағы мақсаты - Тәуелсіз Қазақстанның игілігі жолында адал қызмет ету.

- Мен үшін армия - бұл тату-тәтті отбасы, мұнда сіз алдымен кеңес алып, көмек ала аласыз, содан кейін жоғары бедел мен құрметке бөленесіз. Әскери сипаттағы басты қасиеттерге, ең алдымен, жоғары адамгершілік, әдептілік және әрине патриотизм жатады. Әскери киімдегі адамдар ұйымшылдық, адалдық пен адалдық, байқампаздық пен батылдықпен ерекшеленеді. Жақсы физикалық шыдамдылық, тәртіптілік, тиімділік - бұл сипаттамалар әскери қызметтегі адамдар бойында болуы керек, - дейді біздің бүгінгі кейіпкеріміз. Осындай жалынды, өршіл жастарымыз – Тәуелсіз еліміздің мақтанышы.

Гүл ЖАМАШҚЫЗЫ, Тайынша таңы

Мухамеджанова (Курмангожина) Асель Нурланқызы. Тәуелсіздік құрдасы. Жастайынан өзінің ұстамды да талапшыл мінезімен көзге түскен, мектепті жақсы аяқтап, жоғары білім алды. Бүгінгі таңда Нұр - Сұлтан қаласындағы Ішкі істер департаментінде ішкі аудит бойынша бас маман қызметін атқаруда. Отбасында шаңырақтың берекесі - аяулы ана.

ТӘУЕЛСІЗ ЕЛДІҢ ҚҰРДАСЫ – АНАСТАСИЯ

Столяр (девичья Барц) Анастасия Леонидовна родилась 24 марта 1991 года в селе Новогречановка. С 1998 года поступила в КГУ «Новогречановская средняя школа», которую окончила в 2009 году. В 2009 году поступила в КГУ им. Ш.Уалиханова на естественно-педагогический факультет по специальности «бакалавр химии», обучалась очно на гранте. В 2013 году получила диплом. С 2013 – 2018гг. по программе «С диплом в село» работала учителем химии в КГУ «Ильичевская средняя школа».

С октября 2014 по август 2018 года занимала должность заместителя директора по воспитательной работе в КГУ «Ильичевская средняя школа»

С 2016 по 2018 год поступила заочно на второе высшее образование в КГУ им. Ш.Уадиханова по специальности «педагогика и методика начального образования», закончила на отлично. С августа 2018 по август 2019 год работа учителем начальных классов в «КГУ Петровская средняя школа»

С сентября 2019 года и по сегодняшний день работаю учителем начальных классов в КГУ «Чкаловская средняя школа №1». Муж: Столяр Олег Сергеевич родился 21 марта 1983 года. Образование высшее. В настоящее время работает егерем в Чкаловском охот.хоз.хозяйстве. В настоящее время проживаю по адресу: Северо-Казахстанская область, Тайыншинский район, с.Чкалово.

Мектеп жасында түрлі дебат пен спорт жарыстарына қатысып, аудан облыс көлемінде мектеп абыройын асқақтатып жүрген түлегіміз Таукелова Зулфар Сагимбаевна бүгінгі таңда Нұр - Сұлтан қаласындағы Төтенше жағдайы департаментінде кіші инспектор қызметін абыройымен атқарып жүр. Тұрмыста 2 баланың анасы

Тәуелсіздік құрдасы - Жусипова Улдана Карасаевна Чкалов орта мектебінің түлегі. Солтүстік Қазақстан облысы Петропавл қаласында Манаш Қозыбаев атындағы университетінде жоғары білім алған. Бойындағы қабілеттеріне сәйкес 2014 жылдан бастап, өз туған ауылында шағын кәсіпкерлікпен айналысады. Бүгінгі таңда жеке кәсіпкер, отбасылық кәсіпке айналған «Мега» атты дүкені мен демалыс орны бар кафеде абыройлы еңбек атқарып жүр. Отбасында аяулы ана, сүйікті жар.

ПОЛИЦИЯ ҚЫЗМЕТКЕРІ- ХАЛЫҚТЫҢ ҚОРҒАНЫ

Полиция қызметкері болу үшін білім де, білік те, білек те керек. Сабыр, төзім және қажыр-қайрат қажет. Шапшаңдық пен жылдамдық, тез шешім қабылдап, жылдам әрекет ете білу қабілеті де полицияға қажетті басты қасиеттердің қатарында. Ұстамды болуы, азаматтармен тіл табыса білуі, сыпайы болуы да аса маңызды. Осындай толып жатқан талаптарды толық меңгерген жерлес азаматтарымыздың бірі - Токиев Ардақ Серікұлы.

Қоғамдық тәртіпті сақтау тек қана полицияның міндеті емес, ол – біздердің әрқайсымыздың міндетіміз. Осы бағытта кейіпкеріміздің өз қызметі жайында әңгімелеп беруді сұраған едік:

– Бүгінгі таңда полиция қызметкерлерінің тек мінездемесі, кәсіби біліктілігі ғана емес, сыртқы сымбаты назарға алынған. Біздің еңбек саласында полиция қызметкерінің жағымды имиджін қалыптастыру тұрғысында тыңғылықты жұмыс атқарылуда. Бұған қоса, кезекті өтетін аттестация бар. Бұл сынақтан сүрінбей өткендер ғана халыққа қызмет етеді деген сөз. Әмбебап болуы кейде педагогтың да рөліне еніп кететін жағдайлар болады. Мәселен, жол ережесін бұзған жаяу жүргіншіге «Жолдың белгіленбеген жерінен өту өміріңізге қауіпті, сіз жол ережесін өрескел бұзып тұрсыз», – деп ескерту жасаймыз. Қарсылық танытатындар болады. Ережемен таныстырып, ол өзінің ғана емес, қасындағы баласының да өмірін қатерге тігіп тұрғандығын баса айтамыз. Бүгін анасымен бірге жолдың кез келген жерінен кесіп өткен бала ертең көшеге жалғыз шыға қалса, тап солай анасының қателігін айнытпай қайталары сөзсіз. Міне, осыны жол инспекторы асықпай дәлелдермен түсіндіріп айтамыз. Мұның барлығы адамдардың қауіпсіздігі үшін атқарылатын жұмыс, – дейді Ардақ Серікұлы. Енді осы кейіпкеріміз жайлы толығырақ айтар болсақ, Токиев Ардақ Серікұлы Тәуелсіздіктің құрдасы. Туған жері Көзашар ауылы. 2008 жылы Тайынша қаласы № 5 қазақ орта мектебін аяқтап, жігерлі жас Абай Мырзахметов атындағы Көкшетау университетін "Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру" мамандығы бойынша бакалавр дәрежесінде білім алып, еңбекке араласты. Отан алдындағы әскери азаматтық борышын Ақтау қаласындағы әуе қорғаныс күштерінің 51809 әскери бөлімінде өткізді. 2013 жылдан бастап Ақмола облысы полиция басқармасына қарасты Көкшетау қаласы полиция басқармасының әкімшілік полиция бөлімінің мемлекеттік автоинспекторы қызметін атқарып келеді. Жұмыс барысындағы түрлі жоғары марапаттар, жас маманның өз ісіне деген жауапкершілігі мен қызметтегі адал еңбегінің куәсі деп білеміз! Жігерлі де жалынды жастарымыз- Тәуелсіз елдің мақтанышы! Ардақ Серікұлы, отбасында береке-бірлік, қызметінде абырой, жоғары марапаттарың көп болсын!

Картбаев Абылайхан Оралович 1991 жылы дүниеге келді, 2009 жылы Чкалов қазақ орта мектебін аяқтап, 2012 жылы отан алдындағы борышын өтеп, қазіргі таңда ауылдағы мал шаруашылығымен айналысып, ата- бабамыздан қалған ұлттық ат үстіндегі ойындарды барынша насихаттап, жасөспірімдерді ұлттық Кокпар ойынына баулып, түрлі республикалық ат жарыстарға қатысушы.

МЕТЕОРОЛОГИЯЛЫҚ СТАНЦИЯ-АУАДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕРДІ БАҚЫЛАЙДЫ

Метеорологиялық станция - тұрақты метеорологиялық бақылауға арналған мекеме. Метеорологиялық станция кешенінде атмосфераның және жер үстінің жағдайын бақылауға арналған метеорологиялық алаң және бақылау нәтижелерін алатын, өңдейтін және беретін приборлармен жабдықталған орындар бар. Метеорологиялық станция – атмосфералық өзгерістерді бақылап отыратын мекеме. Негізгі міндеті метеорологиялық құбылыстардың белгілі бір мерзім ішінде өзгеруін анықтау. Алғашқы Метеорологиялық стансалар 18 ғасырда пайда болып, жеке ғалымдар, ғылыми қоғамдар ауа райына бақылау жүргізе бастады. Міне, осындай ерекше жұмыс орны Тайынша қаласында да бар. Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі «Қазгидромет» шаруашылық жүргізу құқығындағы Республикалық мемлекеттік кәсіпорнының Солтүстік Қазақстан облысы бойынша филиалының «Тайынша» метеорологиялық станциясын осы саланың маманы Құнанбаева Әмина Қалымбекқызы басқарады. Мекемеде Азаматтық қорғаныс іс-шаралары қатаң сақталады. Метеорологиялық Станция құрамына метеорологиялық алаң бар. Мұнда термометрлі және гигрометрлі психрометрлік үйшік, жел жылдамдығын өлшейтін аспаптар, жаңбыр өлшеуіш, топырақ термометрі орнатылған. Сонымен қатар, барометр, даладағы аспаптардың көрсетулерін тіркейтін қондырғылар бар. Күнделікті ауа райын бақылаумен қатар, жыл көлемінде жұмыс қабылданған стандартты бағдарлама бойынша 3 немесе 6 сағат сайын, кейде сағат сайын жүргізіліп отырады. Осыдан алынған мәліметтер шартты белгілерге түсіріліп, ауа райын зерттейтін орталыққа, авиациялық метеостансаға, жіберіледі. Көптеген Метеорологиялық Станциялар бұған қоса агрометеорологиялық бақылау, күн радиациясының қарқындылығы мен радиациялық балансты, топырақтан ауаға булану мөлшерін анықтау жұмыстарын жүргізеді. Метеорологиялық Станция ауа райына жүргізген бақылаулары ауыл шаруашылық салаларын ауа райының қолайсыз жағдайларынан алдын ала сақтандырады. Ауа температурасын өлшеу, ауа ылғалдылығы мен қысымы, желдің бағыты мен жылдамдығы, атмосфераның жағдайын: бұлттылығы, жауын-шашын, күн радиациясы сияқты атмосфералық құбылыстардың басталуы мен аяқталуын анықтайды. Әмина Қалымбекқызы жұмыста басшы, өз ісінің маманы десек, отбасында аяулы ана, сүйікті жар. Жолдасы Марат Орынбайұлы екеуі отбасында 4 бала тәрбиелеп отыр. Отбасының үлкені Балым – бүгінгі таңда жоғары білімді ағылшын тілінің мұғалімі, екінші Назым болса студент, Ертуған мектеп оқушысы, ал кішкентай Еркина болса отбасының кішкентай еркесі, көз қуанышы. Отағасы - Марат Орынбайұлының негізгі мамандығы құрылысшы, жұмысы бар, өз алдына жеке шаруашылығы тағы бар. Сонымен қатар, отбасында қамқоршы ана, ақылшы әже, өз отбасы мен ағайынның, осы әулеттің тілегін тілеп отырған Шопаш әже бар. Жасы 80-нен асса да жүрісі ширақ, жүріп тұрар денсаулығы бар, өзінен туған балаларының ортасына кезекпен барып, балаларын қызықтап жүреді. Ағайын-туыстың той-домалағы, ақылдасар жағдайлары болса, Шопаш әжеміз әрқашан өзінің ақыл-кеңесімен, балаларының, туған-туыстың да жанынан табылады. Міне, бұл отбасының бүгінгі таңдағы тіршілігі осындай. Біздің негізгі кейіпкеріміз Әмина Қалымбекқызына осынау жауапкершілігі өте зор жұмысына сәттілік, қарапайым қазақтың қызына, отбасындағы аяулы анаға, әулеттің инабатты келініне алдағы өмір жолында сәттілік, Ақ жол тілеймін.

Гүл ЖАМАШҚЫЗЫ, Тайынша таңы

БІЗ ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРМЫЗ!

Ежелден бауырмал, қайырымды қазақ халқы тағдыр-тәлкегіне ұшырап, әлемнің әр тарапынан келген ұлттарды жатсынбай, оларды туған-туыстарындай жақсы көрді. Міне, сондықтан, қазір Қазақстан көпұлтты мемлекет атанып отыр. Қазақ елі сияқты ұлттар достығы- өнеге, халықтар достығы- үлгі дүниежүзінде ел жоқ. Біздегі халықтың ынтымақ, бірлігіне, жарастығына тәнті болған шетелдік саясаткерлер мен қоғам қайраткерлері «Қазақстаннан үйрену керек» дегенді жиі айтады екен. Барлық ұлттардың терезесі тең, мүдде-мақсаты бір және олардың еркін еңбек етуіне, кәсіппен шұғылдануына, саясатпен айналысуына барлық жағдай жасалған. Қазір адал еңбектерінің арқасында кәсіппен шұғылданып, бай-қуатты болып жатқан отбасылар көбейіп, қауымға айнала бастаған ұлт диаспоралары бар. Ұлттық салт-дәстүрлерін сақтап, өз діндерін ұстанып, бір шаңырақ аясында тату-тәтті өмір сүріп жатқан халық тек Қазақстанда ғана деп айтуға болады. Бұған әрине, қуанасың және мақтанышпен айтасың. Тайынша жерінде де басқа ұлт өкілдері өмір сүріп жатыр. Солардың ішінде өзбек бауырларымыз туралы айтуды жөн көрдік. Себебі олардың күнделікті өмірі мен айналысқан кәсіптері халыққа өте жақын. Олай дейтін себебіміз, жеміс – жидек қашанда болсын, қай жыл мезгілінде болса да дастарханымыздың сәні. Сол жеміс-жидек сатумен айналысып, табыс көзін тауып отырғандар шеттен келген бауырлар. Ал, біздің бүгінгі кейіпкеріміздің тағдыры да, өмірі де өзге бауырлардан мүлдем өзгеше. Негізгі әкесі Турдалиден Жамалидин, Жалолдин, Жұмабай, Розымахаммад, яғни 4 ағайынды дүниеге келген. Әкесінің шешесі қазақ болған екен, әуелден қазақ халқына жақын жандар, оның ішінде Жалолдин мен Жұмабай бүгінгі таңда осы өңірде өмір сүруде. Оның айтуынша осы қазақ жеріне келуі- тағдырдың жазуы болар, дегенмен бұл жердегі негізгі құдірет- ұлы достық. Біздің бүгінгі кейіпкеріміз – Жораев Жалолдин -2000 жылы Көкшетауға келеді. Ал, 2008 жылы Тайыншаға келеді. Ол Қырғызстаннан келді, бірақ ұлты өзбек. Ол азаматтық борышын өтеп, әскерде Монголияда болады. Одан әрі қарай әңгімені Жораев Жалолдин өзі жалғастырып, айтқан әңгімесі: - Әскерде Көкшетаулық Қанат, Шымкенттік Нұрлан, Рүстем деген жігіттермен танысып, екі жыл бірге жүрдік, дос-бауыр болып кеттік, содан

көкшетаулық досым қонаққа шақырып, осы жаққа келдім. Маған Көкшетау жері, табиғаты өте қатты ұнады, досым арқылы көп таныс таптық. Мен туған елімде политехникалық институтта жоғары білім алып, энергетик мамандығы бойынша қызмет атқардым. Бір мекемеде инженер, кейін директор да болдым. Отбасын құрып, дүниеге Эззоа, Мұхаммадсадық және Нилуфар атты 3 бала келді. Жұбайым Жамила – мұғалім. Содан елімдегі бар жұмысымды тастап, осы жаққа не болса да келіп қалдым. Сөйтіп жүргенде Көкшетау жерінде тайыншалық Қанат Тулюгунов деген жігітпен танысып, ол жігіт мені жұмысқа шақырды. Сөйтіп Тайынша қаласына келіп, еңбекке араласып, осы күнге жеттік. Қазақстанның Тұңғыш Президентіне ризамын. Қазақстанда 100-ден артық ұлт өкілі бар десек, соның бәрі бір үйдің баласындай. Соңғы 21 жылда қаншама дос тауып алдық, тіпті осы жер балаларыма да ұнайды. Келешекте осы ел туған еліміз болмаса да, тұрақты тұратын еліміз болады деп ойлаймын. Өзбекстанға оралмайтын сияқтымын. Мүмкін, қызым қазаққа тұрмысқа шығамын десе, қазақпен құда болуға да қарсы болмаймын. Жұмыста 10 жылдан бері Светлана деген дүкеншім бар. Қазір қызым Эззоа үнемі менімен бірге, көмекшім, оң қолым, негізгі мамандығы медбике. Тамаша аспаз, түрлі тағамдар мен тәтті тоқаштары мен бәліштерін жесеңіз, ауыздан дәмі кетпейтіндей дәмді етіп дайындайтын қулинар, ұлым Мұхаммадсадық та отбасымен менің көмекшілерім. Балаларыма ризамын. Сонымен қатар, барлық тайыншалықтарға да алғысым шексіз. Үнемі бізді жақын тартып, ағайын болып кеттік десек артық емес, деп ол әңгімесін түйіндеді.

Иә, шынымен де бұл отбасы 13 жыл осы жерде еңбек атқарып, елдегі бар жаңалықтармен, мерекелік іс-шаралармен үнемі байланыста. Қазақтың салт-дәстүрін сақтап, отыз күн ораза тұтып, бес мезгіл намазын оқыған өзбек бауырлар осындай жандар. Қысылғанға қол ұшын беріп, қуаныш пен қайғыда бірге бола алатын достыққа берік қасиеттері тағы бар. Осының бәрі Ел Тәуелсіздігінің арқасында, Тұңғыш Президентіміздің көрген саясатының нәтижесі. Ендеше еліміз тұғырынан таймай, мәңгілік тәуелсіз ел болсын деп тілейік және солай болады деп сенеміз!

Гүл ЖАМАШҚЫЗЫ, Тайынша таңы

ӨЗІҢІЗДІ ҚОРҒАЙ ОТЫРЫП ДЕМАЛЫҢЫЗ!!!

Сонымен, алда қысқы демалыстар -кез-келген бала күткен керемет уақыт. Ата-аналардың қыс мезгілінде жоспарлаған көптеген күткен демалысы. Бұл керемет күндер, оқу мен жұмыс болмаған кезде, сәйкесінше оятықштан оянуудың қажеті жоқ.

Жаз демалысы үшін жылдың ең жақсы уақыты болып саналады. Бірақ қыстың керемет уақыты бар. Дәл осы кезеңде көптеген адамдар шетелге жылынып, күн суытып, теңіз жағалауына шомылады. Демалу кезінде белгілі бір ережелерді сақтау керек. Бұл мақалада жағажайда өзін қалай ұстау керектігі қарастырылады. Саяхатқа шығар алдында, сіз климатына, тамақтану жағдайына, мәдени демалыстың ерекшеліктеріне, профилактикалық егулерді жүргізу мүмкіндігіне, инфекциялық аурулардың профилактикасы үшін дәрілік препараттарды қабылдауға байланысты сіздің денсаулық жағдайыңыз қандай да бір елге шығуға мүмкіндік беретін туралы ойлануыңыз қажет. Ол үшін мұқият медициналық тексеруден өтіп, дәрігердің қорытындысын алу керек. Созылмалы аурулары бар науқастарға, жүкті әйелдерге және жас балалары бар адамдарға дәрігердің ұсыныстарына ерекше назар аудару керек. Сапар алдында сіз міндетті түрде сапарды ұйымдастыратын туристік фирмада нұсқаулықтан өтіп, нақты жадынама алуыңыз керек. Сапар алдында өзіңізбен бірге сізге көмектесетін, дәрілік заттарды іздеуге уақытыңызды үнемдейтін және шет тілінде тілдесу проблемаларынан арылтатын алғашқы көмек қобдишасын қалыптастырыңыз және алыңыз. Алғашқы көмек дәрі қобдишасы: ауыруды басатын құралдар; жүрек-қантартып құралдары; асқазан ауырғанда қарсы құралдар; көліктегі қозғалыс ауруына қарсы препараттар; жәндіктердің шағуына қарсы құралдар; байлау материалы (бинтер), мақта шарлары, спирттік майлықтар; су өткізбейтін лейкопластырь; бір рет қолданылатын шприцтер; бөгеттік контрацептивтер; жанаспалы линзаларға арналған ерітінді, егер сіз оларды киіп жүрсеңіз; көз тамшылары; күннен

қорғайтын кремдер және күн сәулесінен кейін теріні күтуге арналған кремдер. Саяхат кезінде Сіз тұру, тамақтану және мәдени демалыстың белгілі бір ережелері мен шектеулі шараларын сақтауыңыз керек. Демалу кезінде сіз жануарлармен байланыста болған кезде абай болуыңыз керек, өйткені олар көптеген жұқпалы және паразиттік аурулардың көзі болып табылады. Мысықтарға, иттерге және басқа жануарларға қол тигізбеңіз! Бұл барлық елдерде қауіпті. Тамақ ішуге өнеркәсіптік өндірістің кепілді сапалы өнімдері пайдаланылатын белгілі бір тамақтану пункттерінде рұқсат етіледі. Ішуге тек бөтелкедегі немесе қайнатылған су, сусындар, өнеркәсіптік өндіріс шырындары және кепілдендірілген сапа қолданылуы керек. Жемістер мен көкөністерді жуу үшін тек қайнатылған немесе бөтелкедегі суды пайдалану керек. Сусындарды салқындату үшін көше саудасының сатушыларынан мұз сатып алуға, сондай-ақ азық-түлікке дәстүрлі ұлттық тағамдар өнімдерін, жарамдылық мерзімі өткен, кепілді технологиялық өңдеуден өтпеген, сондай-ақ көше саудасы орындарынан сатып алынған өнімдерді пайдалануға тыйым салынады. Шет елдерге барған кезде, олардың кейбіреулерінде ауыр клиникалық ағыммен, ағзаның өмірлік маңызы мүшелері мен жүйелерінің зақымдалуымен сипатталатын және өлімге әкелетін жұқпалы және паразиттік ауруларды жұқтырудың нақты мүмкіндігі бар екенін білуіңіз керек. Қызба, жүрек айну, құсу, сұйық нәжіс, қанды қақырықпен жөтел, терідегі және шырышты қабаттардағы бөртпелер пайда болған кезде медициналық тексеру және жұқпалы және паразиттік ауруларды тексеру үшін дереу дәрігерге көріну керек. Сіз безректен қолайсыз елде болған кезде және оралғаннан кейін 3 жыл ішінде кез-келген температура көтерілгенде, сіз дереу медициналық мекемеге хабарласып, дәрігерге "тропикте" болғаныңыз туралы хабарлауыңыз керек екенін ұмытпауыңыз керек. Есіңізде болсын – Сіздің денсаулығыңыз өз қолыңызда!

Тайынша аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы басшысының м.а. Шарпова Анар.

Меншік иесі: «Тайынша таңы»
жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

Газет аудан әкімінің қолдауымен шығып,
мемлекеттік ақпараттық саясатты жүргізу
жөніндегі ресми басылымы болып табылады.
Индекс: 65710
Газет әр аптаның жұма күні шығады.

Директор -
Бас редактор
Гүл НҰРАЛИНА

Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және спорт
министрлігінде 2005 жылғы 14 желтоқсанда тіркеліп №6652-Г
күәлігі берілген

Газет «Тайынша таңы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің
компьютерлік орталығында теріліп, беттеліп, «Старкова А.А.»
ЖК-де офсеттік тасілмен басылған 020000. Көкшетау қаласы,
Әуелбеков көшесі, 98 ұй.

Тапсырыс: 410. Таралымы: 1300.

МЕКЕН-ЖАЙЫМЫЗ:
Солтүстік Қазақстан облысы,
Тайынша қаласы, Астана көшесі, 165-үй.
БАЙЛАНЫС ТЕЛЕФОНЫМЫЗ:
8 (715-36) 2-36-96

Жарияланған мақала авторларының пікірлері
редакция көзқарасын білдірмейді. Қолжазба
қайтарылмайды. Келген хаттарға жауап
жолданбайды. Жарнаманың келіп түскен
материалдардың мазмұны мен мәтініне
хабарлама беруші автор өзі жауапты.